

ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΘΕΑΤΡΙΚΟ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ

ΑΛΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ

και

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΑΛΜΑ

Υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού

20 - 22

Οκτωβρίου 2023

Μιμί τίας ο 1ος

της Άλκης Ζέν

NEWSVILLE
Η ΔΙΚΗ ΜΑΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

more.com

HELLENIC REPUBLIC
Ministry of Culture

Άλκη Ζέη
ZEH

Δυο λόγια για την επιλογή του έργου

Το Ελληνικό Θεατρικό Εργαστήρι παρουσίασε το 1995 ως πρώτο έργο της «παιδικής» του σκηνής, τον *Ματία τον Α΄* της Άλκης Ζέη.

Στο πρόγραμμα της παράστασης εκείνης διαβάζουμε:

Στα δέκα χρόνια που λειτουργούμε ως ελληνική ομάδα του Atelier Théâtral des Institutions Européennes έχουμε παρουσιάσει έργα που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεατρικής θεματολογίας. Μας έλειπε όμως ένα καθαρά αντιπολεμικό έργο και ένα έργο για παιδιά. Παρότι οι πόλεμοι ποτέ δεν σταμάτησαν στον πλανήτη μας, δίνοντάς μας έτσι αφορμές να καταπιαστούμε με ένα αντιπολεμικό έργο, και παρότι τόσα πολλά παιδιά μας περιτριγυρίζουν, ευτυχώς, παροτρύνοντάς μας να ανεβάσουμε ένα παιδικό έργο, δεν το αποφασίζαμε. Έτσι είχαν τα πράγματα όταν εκδόθηκε το έργο της Άλκης Ζέη "Ματίας ο Α'", έργο για παιδιά και έντονα αντιπολεμικό, έτσι τουλάχιστον μας φάνηκε. Έργο που συγκεντρώνει, επιπλέον, όχι μόνο ενδιαφέροντα θεατρικά στοιχεία αλλά και στοιχεία από την ίδια τη ζωή μας: την ανεμελιά και την αθωότητα των παιδιών, την καθημερινότητα των μεγάλων, τον αυταρχισμό της εξουσίας τους, τη φρόνη των πολέμιων τους αλλά και την ελπίδα όλων ότι θα κυβερνήσουν "οι μεγάλοι που ήταν κάποτε παιδιά, οι μεγάλοι που θυμούνται τι γυρεύανε παλιά". Γι' αυτό "υιοθετήσαμε" τον Ματία τον Α' και τον παρουσιάζουμε με την ελπίδα ότι θα διασκεδάσει, αλλά και θα διδάξει, μεγάλους και μικρούς.

Η ίδια η Άλκη Ζέη, που επισκεπτόταν συχνά τις Βρυξέλλες όπου έμεναν τα εγγόνια της, μας ενθάρρυνε να προχωρήσουμε στο δύσκολο εγχείρημα. Που τελικά πέτυχε. Πέτυχε τόσο πολύ που ακολούθησαν άλλα 11 τέτοια έργα, που τα ονομάσαμε «έργα για παιδιά και με παιδιά», στην πραγματικότητα έργα «για μικρούς και μεγάλους, με μικρούς και μεγάλους».

Τα χρόνια πέρασαν, όπως πέρασαν μαζί και 4-5 «γενιές» παιδιών, και δημιουργήθηκε ξανά η ανάγκη για τέτοια έργα. Η Άλκη Ζέη, πάντα παρούσα και πάντα υποστηρικτική με τα παιδιά, όλα τα παιδιά, μάς ενθάρρυνε για μια ακόμη φορά να ανεβάσουμε σαν νέο ξεκίνημα τον διαχρονικό *Ματία*. «Να τον κάνουμε μοντέρνο τώρα, που υπάρχουν τα κινητά τηλέφωνα, τα τάμπλετ, που τα παιδιά μεγαλώνουν αλλιώς», είπε και τα μάτια της έλαμπαν έχοντας εκείνη τη νεανική σπιρτάδα που την χαρακτήριζε. Ξεκινήσαμε, μα δεν προλάβσαμε. Μας εμπόδισε η πανδημία και ο θάνατος της Άλκης τον Φεβρουάριο του 2020. Όμως με αφορμή τα 100 χρόνια από τη γέννησή της, το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού ανακήρυξε το 2023 «Λογοτεχνικό έτος Άλκης Ζέη», διοργανώνοντας σειρά εκδηλώσεων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Ταυτόχρονα ήλθε και η λήξη της πανδημίας. Σε συζήτηση με την κόρη της Ειρήνη, φίλη και θερμή υποστηρίκτρια της Ομάδας, αποφασίσαμε να κάνουμε πράξη τη συζήτηση με την Άλκη: ένα μοντέρνο *Ματία* στη σκηνή, πιο κοντά στην εποχή μας που την ταλανίζουν όμως, φεύ, τα ίδια προβλήματα: πόλεμοι και παιδιά που υποφέρουν από αυτούς σε όλο τον κόσμο.

Σε συνεργασία λοιπόν με την Ομάδα ΑλΜΑ, που με υπέροχη νεανική ζωντάνια προστέθηκε πριν από μερικά χρόνια στη θεατρική σκηνή των Βρυξελλών, παρουσιάζουμε στα πλαίσια του «Λογοτεχνικού έτους Άλκης Ζέη» τη μοντέρνα εκδοχή του *Ματία του Α΄*.

Άλκη Ζέη

Η Αγγελική «Άλκη» Ζέη (Αθήνα, 15 Δεκεμβρίου 1923 - Αθήνα, 27 Φεβρουαρίου 2020) ήταν Ελληνίδα πεζογράφος και συγγραφέας, η οποία θεωρείται μία από τις σπουδαιότερες. Πολυβραβευμένη για το έργο της, τιμήθηκε μεταξύ άλλων από την Ακαδημία Αθηνών. Τα βιβλία της έχουν μεταφραστεί σε 20 γλώσσες.

Πρώτα Χρόνια.

Η Άλκη Ζέη γεννήθηκε στην Αθήνα. Ο πατέρας της, Ζήνων Ζέης, ήταν τραπεζίκος υπάλληλος, μεγαλωμένος στην Κρήτη, αλλά με καταγωγή από την Άνδρο και η μητέρα της, Έλλη Σωτηρίου, ήταν από τη Σάμο και είχε περάσει τα παιδικά της χρόνια στη Σμύρνη. Η Ζέη έζησε ως παιδί στη Σάμο, μαζί με τη μεγαλύτερή της αδελφή, όσον καιρό η μητέρα της ανάρρωνε από φυματίωση σε σανατόριο στην Πάρνηθα. Επιστρέφοντας στην Αθήνα οικογενειακά το 1937, φοίτησε αρχικά στην ιδιωτική Ιόνιο Σχολή, όπου γνώρισε τη φίλη της και μετέπειτα συγγραφέα Ζωρζ Σαρή. Η δεύτερη περιγράφει τη φιλία της με τη Ζέη και τα χρόνια που φοιτούσαν μαζί στο βιβλίο της Ε.Π. Τα τελευταία τρία χρόνια του Γυμνασίου η Ζέη φοίτησε στην επίσης ιδιωτική Σχολή Αηδονοπούλου. Εκείνη την περίοδο ο θείος της, Πλάτων Σωτηρίου (αδελφός της μητέρας της), παντρεύτηκε τη γνωστή συγγραφέα Διδώ Σωτηρίου, η οποία βοήθησε τη Ζέη να ασχοληθεί με τη συγγραφή. Ενώ ήταν μαθήτρια στη Σχολή Αηδονοπούλου συμμετείχε στον όμιλο κουκλοθεάτρου της σχολής της που διεύθυνε η καθηγήτρια τέχνης Ελένη Περράκη-Θεοχάρη. Τότε ξεκίνησε να γράφει έργα για κουκλοθέατρο και ένας από τους χαρακτήρες που δημιούργησε, ο Κλούβιος, έγινε μετέπειτα ένας από τους κυριότερους ήρωες του κουκλοθεάτρου Αθηνών «Μπάρμπα Μυτούσης» που ίδρυσε η Περράκη-Θεοχάρη.

Κατοχή και εξορία

Κατά την περίοδο της Κατοχής έχει δηλώσει πως είχε ενταχθεί στην ΕΠΟΝ, παρακινούμενη από τη Διδώ Σωτηρίου. Παράλληλα σπούδασε φιλοσοφία του θεάτρου στη Φιλοσοφική του πανεπιστημίου των Αθηνών και υποκριτική στη δραματική σχολή του Εθνικού Ωδείου Αθηνών. Ενώ φοιτούσε στη δραματική σχολή το 1943 γνώρισε τον μελλοντικό της σύζυγο, τον θεατρικό συγγραφέα Γιώργο Σεβαστίκογλου (1913-1990) κολλητό φίλο του Καρόλου Κουν, με τον οποίο παντρεύτηκε το 1945. Το 1948, ύστερα από την ήττα του ΔΣΕ στον εμφύλιο, ο σύζυγός της διέφυγε στην Τασκένδη.

Η Ζέη προσπάθησε να τον ακολουθήσει αλλά τη συνέλαβαν και την εξόρισαν στη Χίο λόγω των πολιτικών της πεποιθήσεων. Ύστερα από προσπάθειες έξι ετών, το 1954 επανασυνδέθηκε με τον σύζυγο της στην Τασκένδη. Απέκτησαν δυο παιδιά, την Ειρήνη (1956-) και τον Πέτρο (1959-). Το 1957 μετακόμισαν στη Μόσχα, όπου σπούδασε και στο τμήμα σεναριογραφίας του Ινστιτούτου Κινηματογράφου της Μόσχας.

Το 1964 επέστρεψε στην Ελλάδα για να ξαναφύγει πάλι το 1967, με τον ερχομό της Χούντας — αυτή τη φορά για το Παρίσι — και να επιστρέψει οριστικά όταν έπεσε η απριλιανή δικτατορία.

Συγγραφικό έργο

Κατά τη διάρκεια της παραμονής της στην ΕΣΣΔ συνέχισε το γράψιμο και μια σειρά παιδικών διηγημάτων της δημοσιεύτηκαν στο περιοδικό για τους νέους *Νεανική Φωνή*, που είχε ως συντακτική επιτροπή τον Μάριο Πλωρίτη, τον Τάσο Λιγνάδη και τον Κωστή Σκαλιώρα. Το πρώτο της μυθιστόρημα, το αυτοβιογραφικό *Το καπλάνι της βιτρίνας*, γράφτηκε το 1963 ενώ ήταν στη Μόσχα. Αποτελεί έργο-σταθμό στην ελληνική παιδική λογοτεχνία, όντας το πρώτο ίσως παιδικό βιβλίο με πολιτικές αναφορές, πιο συγκεκριμένα στη δικτατορία του Ιωάννη Μεταξά.

Το 1971 και ενώ ήταν εξόριστη στο Παρίσι, έγραψε τον *Μεγάλο περίπατο του Πέτρου*, αυτή τη φορά με θέμα την Κατοχή και την απελευθέρωση. Το σημαντικό στα ιστορικά της μυθιστορήματα είναι ότι δεν αποτελούν μια απλή καταγραφή ιστορικών γεγονότων αλλά είναι ζυμωμένα με τα αυτοβιογραφικά βιώματα των ηρώων της.

Μαζί με τη Ζωρζ Σαρή, με την οποία γνωρίζονταν από τα σχολικά τους χρόνια, καθιέρωσε ένα νέο στυλ στο νεανικό μυθιστόρημα, τόσο από την άποψη του ζωντανού, αυτοβιογραφικού ύφους όσο και της εισαγωγής του πολιτικού, κοινωνικού και ιστορικού στοιχείου στο είδος. Το εφηβικό μυθιστόρημα *Η Κωνσταντίνα και οι αράχνες της* κέρδισε το 2003 το βραβείο εφηβικού μυθιστορήματος του Κύκλου Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου (ελληνικό τμήμα της IBBY), ενώ το 2004 η Ζέη ήταν υποψήφια για το βραβείο Χανς Κρίστιαν Άντερσεν και το βραβείο λογοτεχνίας Άστριντ Λίντγκρεν. Το Βραβείο Mildred L. Batchelder της απονεμήθηκε για τις εκδόσεις στις Ηνωμένες Πολιτείες των έργων της *Το καπλάνι της βιτρίνας*, *Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου* και *Κοντά στις ράγες*. Συνολικά τα έργα της Ζέη έχουν μεταφραστεί σε 20 γλώσσες.

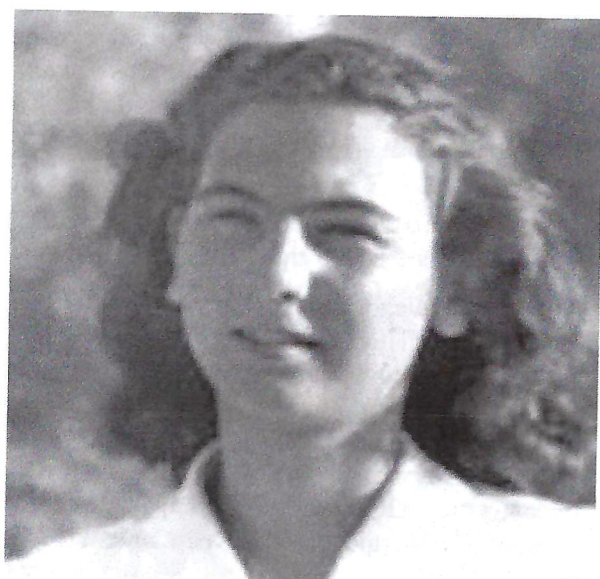
Το 2010 τιμήθηκε με το βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών για το σύνολο του έργου της.

Το 2014 αναγορεύτηκε επίτιμη διδάκτωρ του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, για να τιμηθεί με τον τρόπο αυτό η προσφορά και το έργο της, ιδίως στην παιδική λογοτεχνία. Αναγορεύτηκε ομοίως επίτιμη διδάκτωρ, το 2012 από τη Σχολή Κοινωνικών Επιστημών και Επιστημών Αγωγής του Πανεπιστημίου Κύπρου, και το 2015 από τη Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών στο Πανεπιστήμιο Πατρών.

Η Άλκη Ζέη έφυγε από τη ζωή στις 27 Φεβρουαρίου 2020, πλήρης ημερών, σε ηλικία 97 ετών.

Εργογραφία Άλκης Ζέη

Το καπλάνι της βιτρίνας (1963)
Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου (1971)
Αρβυλάκια και γόβες (1975)
Ο θεός Πλάτων (1975)
Κοντά στις ράγες (1977)
Μια Κυριακή του Απρίλη (1978)
Τα παπούτσια του Αννίβα (1979)
Η αρραβωνιαστικιά του Αχιλλέα (1987)
Η μωβ ομπρέλα (1989)
Η Αλίκη στη χώρα των μαρμάρων (1990)
Θέατρο για παιδιά: Ο κεραμιδοτρέχαλος και
Ματίας ο Πρώτος (1992)
Σπανιόλικά Παπούτσια (1994)
Γατοκουβέντες (1996)
Νεανική Φωνή (1996)
Η δωδέκατη γιαγιά και άλλα.. (1998)
Η Κωνσταντίνα και οι αράχνες της (2002)
Ο Ψεύτης Παππούς (2007)
Άλλοι καιροί, άλλα παιδιά (με την Ζωρζ
Σαρρή, 2011)
Με μολύβι φάμπερ νούμερο δύο (2013)
Η συνισταμένη των ανοησιών της υφηλίου
(2016)
Πόσο θα ζήσεις ακόμα, γιαγιά; (2017)
Ένα παιδί από το πουθενά (2019)
Ο νυχτερινός περίπατος της γιαγιάς (2020)

Βραβεία – διακρίσεις

- 1968 ALA Notable Book selection Το καπλάνι της βιτρίνας
- 1969 Horn Book Honor List selection Το καπλάνι της βιτρίνας
- 1970 ALSC Mildred Batchelder (H.Π.Α.) Το καπλάνι της βιτρίνας
- 1974 ALSC Mildred Batchelder (H.Π.Α.) Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου
- 1980 ALSC Mildred Batchelder (H.Π.Α.) Κοντά στις ράγες
- 1993 Κρατικό Βραβείο παιδικού βιβλίου: Θέατρο για παιδιά
- 2002 Βραβείο Acerbi (Ιταλία) Η αρραβωνιαστικιά του Αχιλλέα
- 2003 Βραβείο Κύκλου Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου (IBBY GREECE) καλύτερου εφηβικού βιβλίου, Η Κωνσταντίνα και οι αράχνες της
- 2003 Βραβείο Λογοτεχνικού περιοδικού «διαβάζω» καλύτερου εφηβικού βιβλίου, Η Κωνσταντίνα και οι αράχνες της
- 2004 Υποψήφια για το βραβείο παιδικής λογοτεχνίας Χανς Κρίστιαν Άντερσεν

- Υποψήφια τρεις φορές (2004,2009,2015) για το βραβείο λογοτεχνίας για παιδιά Astrid Lindgren Memorial Award
- 2005 Βραβείο των βιβλιοφάγων (Prix des Embouquilleurs, Γαλλία) Η Κωνσταντίνα και οι αράχνες της
- 2007 Βραβείο Andersen – Il mondo dell'infanzia (Ιταλία) Το καπλάνι της βιτρίνας
- 2008 Ο ψεύτης παππούς στη βραχεία λίστα των βραβείων του λογοτεχνικού περιοδικού «διαβάζω»
- 2009 Η Κωνσταντίνα και οι αράχνες της στη βραχεία λίστα για το Marsh Award (Μ. Βρετανία)
- 2010 Βραβείο Νέων Ευρωπαίων (Γαλλία) Ο ψεύτης παππούς
- 2010 Βραβείο Ουράνη της Ακαδημίας Αθηνών για το σύνολο του έργου της
- 2012 Επίτιμη Διδάκτωρ του Παιδαγωγικού Τμήματος Πανεπιστημίου Κύπρου
- 2014 Επίτιμη Διδάκτωρ του Παιδαγωγικού Τμήματος Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
- 2014 Βραβείο αναγνωστών των βιβλιοπωλείων PUBLIC Με μολύβι φάμπερ νούμερο δύο
- 2015 Χρυσός σταυρός του Τάγματος της Τιμής από τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας
- 2015 υποψήφια για Διεθνές βραβείο παιδικής λογοτεχνίας Astrid Lindgren
- 2015 Επίτιμη Διδάκτωρ του Τμήματος Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών
- 2019 Ταξιάρχης του Τάγματος Τεχνών και Γραμμάτων από το ΥΠΠΟ της Γαλλίας

2023, ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΕΤΟΣ ΑΛΚΗΣ ΖΕΗ

Το υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, ανακήρυξε το 2023 “Λογοτεχνικό Έτος Άλκης Ζέη”, με αφορμή τη συμπλήρωση 100 ετών από τη γέννησή της, διοργανώνοντας σειρά εκδηλώσεων καθ’ όλη τη διάρκεια του 2023.

Για το σκοπό αυτό συγκροτήθηκε αμισθί ομάδα εργασίας για τον συντονισμό, την υποστήριξη, τον σχεδιασμό δράσεων, καθώς και για την αξιολόγηση προτάσεων και αιτημάτων αιγίδας διαφόρων φορέων για δράσεις τους στο πλαίσιο του εορτασμού του Έτους.

Η ομάδα απαρτίζεται από τους:

- Ελένη Δουνδουλάκη, γενική γραμματέα Σύγχρονου Πολιτισμού
- Φίλιππο Τσιμπούλου, γενικό διευθυντή της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδας
- Πέτρο Σεβαστίκογλου, σκηνοθέτη-καθηγητή κινηματογραφίας
- Χριστίνα Ντουνιά, ομότιμη καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας ΕΚΠΑ
- Μελοπομένη Κανατσούλη, καθηγήτρια Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του ΑΠΘ
- Αθανάσιο Αγάθο, αναπληρωτή καθηγητή Νεοελληνικής Φιλολογίας ΕΚΠΑ
- Βασιλική Νίκα, εκπαιδευτικό, μέλος Ε.ΔΙ.Π ΕΚΠΑ, πρόεδρο του Ελληνικού Τμήματος του IBBY
- Πλάτωνα Μαυρομούστακο, καθηγητή Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ
- Σίσσυ Παπαθανασίου, ιστορικό Πολιτισμού, προϊσταμένη Διεύθυνσης Γραμμάτων του ΥΠΠΟΑ

Μεταξύ των κεντρικών δράσεων το ΥΠΠΟΑ προγραμματίσει την κυκλοφορία αφιερωματικού τόμου, μεγάλη έκθεση στο Μουσείο Μπενάκη (κτήριο Πειραιώς 138) καθώς και σειρά εκπαιδευτικών προγραμμάτων και εκδηλώσεων στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Η Άλκη Ζέη τιμήθηκε επίσης, στη Διεθνή Έκθεση Παιδικού Βιβλίου της Μπολόνια (6-9 Μαρτίου 2023), όπου η Ελλάδα συμμετείχε ως “τιμώμενη αγορά”. Η παράσταση του θεατρικού έργου της Άλκης Ζέη *Ματίας ο Α’* από τις Ομάδες των Βρυξελλών ΑλΜΑ και Ελληνικό Θεατρικό Εργαστήρι έχει ενταχθεί σ’ αυτό το πλαίσιο επισήμως, υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Πολιτισμού

ΜΑΤΙΑΣ ο ΠΡΩΤΟΣ

της

Άλκης Ζέη

Παίζουν: (με αλφαβητική σειρά)

Ανδρέας Αντωνάκης: Φάφας
Φιλίππα Αντωνάκη: Ελένη
Αναστασία Βαρθή: Δήμητρα/Δασκάλα
Γιάννης Βαρθής: Κάρολος
Σταυρούλα Βοργιά: Γιατρός
Άγγελος Γέπης: Νάσος
Βάσω Γκέκα: Υπουργός Παιδείας
Σωτήρης Γκέκας: Υπουργός Εσωτερικών
Σόνια Καρασαββίδου: Μαμά Κική/Ρεπόρτερ
Γιάννης Κρητικός: Τίτος
Ιάσων Κρητικός: Ρωμανός
Γεωργία Λαζάρου: Ματούλα/Ρεπόρτερ
Ελίνα Μαρασλή: Κική
Πάνος Μιχαλέλης: Υπουργός Οικονομικών
Ρίτα Ντιναπόγια: Γιαγιά Καρολίνα
Λουκάς Ξενάκης: Κίμων
Βαγγέλης Οικονομίδης: Περσαστικός
Ευτυχία Οικονομίδη: Ρόζα
Χριστόφορος Οικονομίδης: Υπουργός Άμυνας
Στέλλα Σαρμά: Υπουργός Δικαιοσύνης
Δημήτρης Σαχάς: Μπαμπάς Φάφας
Νίκος Σαχάς: Ματίας
Ελεονώρα Στόγιου: Λουκία
Νίκος Στόγιος: Μπαμπάς Τίτος
Ηλίας Σωτήρχος: Στρατηγός/Εκπρόσωπος ΓΕΣ
Αριάδνη Τερζοπούλου: Θεία Λουκία/Περσαστική
Λίλα Φωτίδου: Φαρδαμπούρδα
Ορέστης Χριστογιάννης: Αλέξης

Χορεύουν: (με αλφαβητική σειρά)

Βίκυ Καρκάνη
Σοφία Κουμαριανού
Αλέξης Μεγάλος
Αλεξάνδρα Σαρρηγεωργίου
Ντενίζ Σδράλη

Σκηνοθεσία-Διασκευή:
Τάσος Νυχάς

Σκηνογραφία/Ενδυματολογία:
Κυπριανός Μουτεβελής

Σχεδιασμός φωτισμών:
Κυπριανός Μουτεβελής

Πρωτότυπη Μουσική:
Μάνος Νυχάς

Επιμέλεια χορογραφίας:
Αλεξάνδρα Σαρρηγεωργίου

Κατασκευή/ενοικίαση κοστούμιών:
Christian Guilmin και Οίκος COSTHEA

Μακιγιάζ:
Κυπριανός Μουτεβελής

Αφίσα/Φωτογραφίες:
Μάνος Νυχάς

Video Art:
Nyx Clips

Τεχνική Διεύθυνση: Gauthier Wilputte

Επιμέλεια προγράμματος:
Οι ομάδες

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ

Ο πρίγκιπας Ματίας, είναι ο διάδοχος του θρόνου σε ένα μακρινό βασίλειο. Ορφανός από μητέρα, βλέπει και τον πατέρα του να πεθαίνει από σοβαρή αρρώστια. Έτσι γίνεται βασιλιάς, Ματίας ο Α΄, σε πολύ νεαρή ηλικία, παιδί ακόμη. Όμως η διαχείριση του βασιλείου τον απασχολεί λιγότερο από την επιθυμία του για παιχνίδι με τα παιδιά της γειτονιάς. Μαζί τους όμως αρχίζει να αντιλαμβάνεται τον τρόπο που κυβερνούν οι μεγάλοι και ιδιαίτερα τον εχθρικό τρόπο που αντιμετωπίζουν τους γείτονες λαούς, φτάνοντας ακόμη και στον πόλεμο. Αποκτά μάλιστα και ο ίδιος προσωπική εμπειρία από τον πόλεμο όπου πηγαίνει με τον «αρχηγό» των παιδιών, τον Τίτο, και αντιλαμβάνεται τον παραλογισμό και την βαρβαρότητα που κυριαρχεί σ' αυτές τις συνθήκες.

Με το τέλος του πολέμου, και μετά από συζήτηση με τα άλλα παιδιά, αποφασίζει κάτι πολύ ανατρεπτικό: Ποτέ πια πόλεμοι. Πώς; Απλό: Η εξουσία θα περάσει στα παιδιά, που θα έχουν πια τη δική τους Βουλή με πρόεδρο κράτους τον ίδιο, ενώ οι μεγάλοι θα ξαναπάνε στο σχολείο για να ξαναβρούν την παιδική αθωότητα και την καθαρότητα της παιδικής σκέψης που δεν ανέχεται πολέμους, διαχωρισμούς και διακρίσεις κάθε μορφής.

Πράγματι, έτσι γίνεται και η ζωή αποκτά μια νέα κανονικότητα με τα παιδιά στην εξουσία στους ρόλους των μεγάλων και τους μεγάλους στα θρανία στους ρόλους -ξανά- των παιδιών. Όμως ο κόσμος αυτός ο αγνός και απλοϊκός που φτιάχνουν ο Ματίας και τα παιδιά γρήγορα δείχνει τα πρακτικά προβλήματα της καθημερινής ζωής που δεν κυλάει πια φυσιολογικά. Τα παιδιά δεν είναι σε θέση να διαχειριστούν τις καθημερινές λεπτομέρειες ως μεγάλοι, ενώ οι μεγάλοι αντιμετωπίζουν πολλά προβλήματα στο σχολείο με όλες τις κακές συνήθειες και έξεις που έχουν ήδη αποκτήσει ως μεγάλοι.

Η επαναφορά λοιπόν είναι αναπόφευκτη, και οι μεγάλοι ανακτούν την εξουσία, βάζοντας τα παιδιά στη θέση τους-στην παιδική τους καθημερινότητα. Χαμένη λοιπόν υπόθεση; Όχι ακριβώς, τώρα και τα παιδιά και οι μεγάλοι βλέπουν τον κόσμο με τη ματιά των άλλων. Υπάρχει λοιπόν ελπίδα να βελτιωθεί ο κόσμος, να μην υπάρχουν πόλεμοι, διακρίσεις και διαχωρισμοί. Η διακυβέρνηση των παιδιών το απέδειξε -μένει τώρα στους μεγάλους να το καταλάβουν και να το εφαρμόσουν στην πράξη. Αυτό είναι το αισιόδοξο μήνυμα που εκπέμπουν ο Ματίας ο Α΄ και οι φίλοι του, τα παιδιά.

Αν έχει μείνει στην ιστορία ο Πολωνοεβραίος συγγραφέας Γιάνους Κόρτσак είναι όχι τόσο για το συγγραφικό του έργο όσο για το παιδαγωγικό. Πρωτοπόρος για τα υπέρ του παιδιού δικαιώματα, αγωνιζότανε γι' αυτά μάλιστα σε μια εποχή που σχεδόν κανένας δεν ασχολιότανε.

"Δεν είναι παιδιά, είναι άνθρωποι".

Κι' αυτή δεν ήτανε μια φράση που απλώς την έλεγε αλλά την εφαρμόζε. Στο ορφανοτροφείο που ήτανε διευθυντής είχε συντάξει μαζί με τα παιδιά ένα δικό τους Σύνταγμα, ένα δικό τους κοινοβούλιο καθώς κι' ένα δικό τους δικαστήριο. Έτσι μερικές φορές ήταν αναγκασμένος ο ίδιος να λογοδοτεί σ' αυτό το δικαστήριο της «παιδικής δημοκρατίας» για κάποια δικά του λάθη.

Στον Ματία τον Πρώτο γίνεται ολοφάνερο αυτό τον πιστεύω του. Ο Ματίας είχε εκδοθεί σαν παραμύθι και μεταφράστηκε σε είκοσι γλώσσες. Έτσι τον διάβασα το 1963 στα Ρωσικά γιατί τότε ζούσαμε οικογενειακώς σαν πολιτικοί πρόσφυγες στη Μόσχα. Η κόρη μου όταν τέλειωσε την δευτέρα δημοτικού με άριστα πήρε σαν έπαθλο τον Βασιλιά Ματία. Από τότε είχα μάθει για τον Κόρτσак τη ζωή και το έργο του και εντυπωσιάστηκα κυρίως όταν στον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο οι Χιτλερικοί πήγαν να πάρουν τα παιδιά του ορφανοτροφείου του και εκείνου του είπαν πως μπορούσε να μην τα ακολουθήσει. Αυτός όμως απάντησε πως θα τα συνοδέψει. Και τα συνόδευε λες και πήγαιναν εκδρομή για να καεί μαζί τους στους φασιστικούς φούρνους. Ούτε μου είχε περάσει ποτέ από το νου να διασκεύαω τον Ματία για το θέατρο. Δεν γράφω θέατρο. Βρισκόμασταν στο Παρίσι αυτή τη φορά αυτοεξόριστοι εξ αιτίας της Χούντας. Η Ξένια Καλογεροπούλου που ακόμα δεν είχε πειστεί πως μπορούσε να γράφει τόσα θαυμαστά έργα για παιδιά, με παρακαλούσε να της γράψω επειγόντως ένα έργο γιατί δεν είχε να ανεβάσει τίποτα που να της αρέσει. Τον Ματία τον είχαμε στο Παρίσι γιατί η κόρη μου τον έπαιρνε πάντα μαζί της. Από τη Μόσχα στη Αθήνα και από την Αθήνα στο Παρίσι.

Έτσι τον διάλεξα για διασκευή που γράφοντας τον με διασκεδάζε μα και μου μάθαινε πολλά. Πήρα μεγάλες ελευθερίες για τη μετατροπή στο θέατρο και πρόσθεσα δικές μου σκηνές όπως αυτή που πάνε οι γονείς στο σχολείο. Προσέχοντας όμως πολύ να μην προδώσω τον Κόρτσак. Η Ξένια το ανέβασε το 1982, κι εγώ, ενώ η Δημοκρατία είχε εγκατασταθεί κατηγορήθηκα για φιλοβασιλική γιατί είχα ήρωα ένα μικρό βασιλιά! Παραλίγο να απαγορέψουν στα σχολεία να το δουν. Ευτυχώς βρέθηκε ένας φωτισμένος σχολικός σύμβουλος που κατάλαβε όλο το νόημα του έργου κι' από τότε παίζεται για σχολεία και κυρίως το παίζουν στα σχολεία τα ίδια τα παιδιά που το διασκεδάζουν πολύ κι έχω παρακολουθήσει καταπληκτικές παραστάσεις τους.

(Πηγή: <https://www.kathimerini.gr/culture/theater/936856/matias-o-protos-tis-alkis-zei-sto-theatro-alfa/>)

Θεατρική Ομάδα ΑΛΜΑ

Όταν, το 2017, η προσωπική ανάγκη των δύο σκηνοθετών για καλλιτεχνική δημιουργία συνάντησε την επιθυμία μιας ομάδας νέων ανθρώπων για συλλογική έκφραση, τότε γεννήθηκε το ΑΛΜΑ. Ο σκοπός της ομάδας μας είναι διπλός: θεατρική «πρόταση» για το κοινό, θεατρικό «παιχνίδι» για τα μέλη της ομάδας. Φιλοδοξία μας είναι να προτείνουμε στο κοινό έργα καινούρια ή και παλαιότερα, με σύγχρονη, φρέσκια οπτική και προσεγμένη αισθητική. Ταυτόχρονα, κάθε μας παράσταση σηματοδοτεί την ολοκλήρωση ενός «ταξιδιού» γεμάτου από μεράκι, φαντασία και ομαδική δουλειά.

Προηγούμενες παραστάσεις της ομάδας :

- Ιούνιος 2018: «Θέλω μια Χώρα» του Ανδρέα Φλουράκη
- Μάρτιος 2019: «Every Brilliant Thing» / «Όλα Αυτά Τα Υπέροχα Πράγματα», διαδραστικός μονόλογος του Duncan Macmillan (στα ελληνικά και στα αγγλικά)
- Νοέμβριος 2019: «Είναι Μόνη» του Σάκη Σερέφα
- Φεβρουάριος 2022: «Ζωή Μετά Χαμηλών Πτήσεων» του Αρκά, σε θεατρική διασκευή του Δημήτρη Αγορά
- Νοέμβριος 2022: «Το Μικρό Πόνυ» του Paco Bezerra
- Ιούνιος 2023: «Όνειρο Θερινής νυκτός» του William Shakespeare

Η ομάδα ΑΛΜΑ συμμετείχε στις εκδηλώσεις του 2019 και 2023 για την Παγκόσμια Ημέρα Θεάτρου στις Βρυξέλλες, καθώς και σε διαγωνιστικά Φεστιβάλ Ερασιτεχνικού Θεάτρου στην Ελλάδα, αποσπώντας διάφορα βραβεία και επαίνους (βραβείο Γ' καλύτερης παράστασης, βραβείο Α' ανδρικού ρόλου, βραβείο ενδυματολογίας, βραβείο σκηνογραφίας, βραβείο διαδραστικού μονολόγου, βραβείο αφίσας)

Στην παράσταση «Ματίας ο Α» η ομάδα ΑΛΜΑ έχει αναλάβει την επιμέλεια των σκηνικών, κοστούμιών, φωτισμού, μακιγιάζ και τα χορευτικά. Αυτή είναι η πρώτη μας συνεργασία με το Ελληνικό Θεατρικό Εργαστήρι Βρυξελλών καθώς και η πρώτη μας ενασχόληση με το παιδικό θέατρο.

Πληροφορίες-επικοινωνία:

alma.theatregroup@gmail.com

Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα μας:

<https://www.alma-theatregroup.com/>

Επισκεφτείτε τη σελίδα μας στο Facebook:

<https://www.facebook.com/AlmaTheatreGroup/>

Ακολουθήστε μας στο Instagram:

[alma.theatregroup](https://www.instagram.com/alma.theatregroup)

Ελληνικό Θεατρικό Εργαστήρι Βρυξελλών
(www.ellther.com)

Τον Φεβρουάριο του 1984 ξεκίνησε η περιπέτεια του Ελληνικού Θεατρικού Εργαστηρίου στις Βρυξέλλες (Atelier Théâtral Grec, Bruxelles) που συνεχίζεται έως σήμερα. Τότε Έλληνες υπάλληλοι των κοινοτικών οργάνων ίδρυσαν μια θεατρική ομάδα όχι μόνο από αγάπη για το θέατρο αλλά και από ανάγκη για μια αμεσότερη κοινωνική σχέση απαραίτητη στις συνθήκες ζωής των Βρυξελλών τα πρώτα χρόνια μετά την ένταξη. Αν και αποτελείται, κυρίως, από Έλληνες υπαλλήλους των κοινοτικών οργάνων, η ομάδα είναι ανοιχτή σε οποιονδήποτε ενδιαφέρεται για το θέατρο. Με πολλή προσωπική δουλειά και χωρίς καμιά εξωτερική ενίσχυση οικονομικής ή άλλης μορφής, με τη βοήθεια μόνο όσων συμμετέχουν κάθε φορά ενεργά καταφέρνει να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις μιας κατ'εξοχήν ερασιτεχνικής ομάδας που είναι αναγκασμένη να λειτουργεί με αρκετούς περιορισμούς.

Το πρώτο έργο ανέβηκε τον Ιούνιο του 1985, ένα άπαιχτο έως τότε έργο του Γιώργου Σκούρτη, *Η δίκη του Ορφέα και της Ευρυδίκης* και ο συγγραφέας τίμησε με την παρουσία του την πρώτη αυτή ιστορική παράσταση. Από τότε η Ομάδα ανέβασε με τον αυθορμητισμό και τη δυναμική του ερασιτέχνη πολλά έργα του Ελληνικού ρεπερτορίου, από κλασικά όπως οι *Εκκλησιάζουσες* του Αριστοφάνη έως σύγχρονα έργα νέων δημιουργών, όπως ο Γιώργος Παλούμπης, Γιώργος Ηλιόπουλος, Άκης Δήμου, Ανδρέας Στάκος, Βασίλης Μαυρογεωργίου, Βασίλης Κατσικονούρης αλλά και καθιερωμένων Ελλήνων συγγραφέων, όπως ο Ιάκωβος Καμπανέλλης, ο Μανώλης Κορρές, ο Κώστας Μουρσελάς, ο Γιώργος Διαλεγμένος, ο Γιώργος Θεοτοκάς και άλλοι. Καλύφθηκαν έτσι σχεδόν όλα τα είδη του θεάτρου: κωμωδία και κωμειδύλλιο, δράμα, θέατρο του παραλόγου, αστυνομικό, πολιτικό, μονόλογοι, θέατρο ντοκουμέντο, σουρεαλιστικό, σάτιρα, κοινωνικό κλπ.

Ένα σημαντικό μέρος της δουλειάς της Ομάδας αποτέλεσε το θέατρο «και για παιδιά και με παιδιά». Πολλές γενεές παιδιών από 5 ετών έως 17 πέρασαν από τη σκηνή του θεάτρου από το 1995 έως το 2008 και γαλουχήθηκαν στα μυστικά της εξαιρετικής αυτής τέχνης πλουτίζοντας τον εαυτό τους, αλλά και διασκεδάζοντας το κοινό των Βρυξελλών. Πολλά από τα παιδιά αυτά μετά τις σπουδές τους εγκαταστάθηκαν στις Βρυξέλλες και είναι μέλη και σήμερα της θεατρικής μας Ομάδας.

Η Ομάδα συμμετείχε σε διάφορα διαγωνιστικά Φεστιβάλ Ερασιτεχνικού Θεάτρου στην Ελλάδα, τιμώμενη με διάφορα θεσμοθετημένα βραβεία (Σκηνοθεσίας, Α' και Β' Ανδρικού Ρόλου, Β' Γυναικείου Ρόλου, Μουσικής, Βραβείο Κοινού Καλύτερου έργου, Ενδυματολογίας κλπ).

Τέλος η Ομάδα παρουσιάζει κατά καιρούς και κλασικές παραστάσεις Θεάτρου Σκιών (Καραγκιόζη).

Το πρώτο ανέβασμα του *Ματία Α'* στις Βρυξέλλες το 1995

Μια δεκαετία μετά την ίδρυση του Ελληνικού Θεατρικού Εργαστηρίου, η «κοινωνιολογία» της Ομάδας είχε αλλάξει δραματικά. Γάμοι και γεννήσεις είχαν δημιουργήσει μια πιο οικογενειακή ατμόσφαιρα, με πολλά παιδιά. Μπήκε λοιπόν στο τραπέζι το ανέβασμα ενός «παιδικού» έργου, σε μια εποχή μάλιστα που η επικοινωνία γενικώς δεν ήταν στο σημερινό επίπεδο και τα παιδιά μας στις Βρυξέλλες ήταν θεατρικώς περισσότερο απομονωμένα σε σχέση με σήμερα. Το παιδικό θέατρο στην Ελλάδα ξεκινούσε την άνθησή του με πολλά θέατρα να διατηρούν και παιδική σκηνή. Σε συζήτηση με την Άλκη Ζέη που επισκεπτόταν τακτικά τις Βρυξέλλες για να βλέπει την οικογένειά της που βρισκόταν εδώ ανακαλύψαμε τον *Ματία τον Α'*. Η Άλκη, με τη γνωστή της ζωντάνια, μας παρότρυνε να τον ανεβάσουμε παρέχοντας μας αφειδώς τις πολλές ιδέες που είχε, βασισμένη και στην εμπειρία που είχε με το παιδικό θέατρο παρακολουθώντας τη δουλειά στον τομέα αυτό της μεγάλης φίλης της Ξένιας Καλογεροπούλου στο θέατρο «Πόρτα».

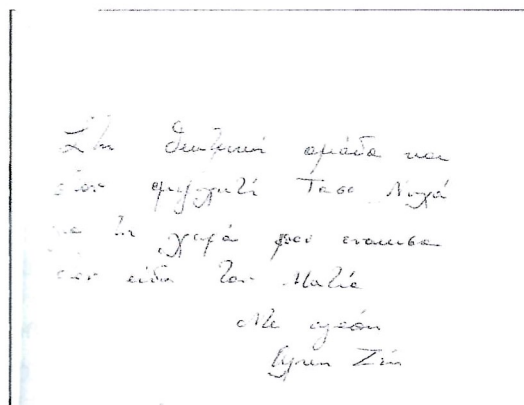
Το έργο ανέβηκε το Νοέμβριο του 1995, στην αίθουσα θεάτρου «Les Tréteaux de Bruxelles» με μεγάλη επιτυχία, αφού για τρεις μέρες το θέατρο των 220 θέσεων γέμισε με μικρούς και μεγάλους που έβλεπαν για πρώτη φορά θέατρο για «παιδιά και μεγάλους με παιδιά και μεγάλους» όπως ονομάσαμε το πρώτο μας αυτό εγχείρημα. Πράγματι τα μέλη μας βρέθηκαν επάνω στη σκηνή μαζί με τα παιδιά τους και τους φίλους τους σε μια εξαιρετική εμπειρία θεατρικής δημιουργίας.

Η ίδια η Άλκη Ζέη παρακολούθησε συγκινημένη το πρώτο αυτό ανέβασμα του *Ματία Α'* από την ομάδα μας και φωτογραφήθηκε με τα παιδιά:

Από αριστερά, όρθιοι: Μπάμπης Τζαβάρας, Μάνος Νυχάς, Άλκη Ζέη, Ιάσων Σακελλαρίου, Αντώνης Λεοντίου και Γιάννης Στρογγύλης. Καθιστοί: Θάλεια Βουνάκη, Κατερίνα Χρονοπούλου και Νίκος Νυχάς. Λείπουν: Αλέξανδρος και Αναΐς Νικολιάν

Η Άλκη επιπλέον έγραψε για την Ομάδα την παρακάτω αφιέρωση:

Χρόνια μετά, στις συζητήσεις για το νέο ανέβασμα του έργου της η Άλκη, θυμόταν τα παιδιά της πρώτης παράστασης και ευχαριστιόταν ιδιαίτερα όταν είχε την ευκαιρία να συναντήσει κάποιο από αυτά.

Με το Νίκο Νυχά, στην τελευταία επίσημη παρουσία της στις Βρυξέλλες το 2019, για την παρουσίαση βιβλίου της στον «Περίπλου»

Λεπτομέρειες για την παράσταση του 1995 βρίσκονται στην ιστοσελίδα της Ομάδας www.ellther.com.

Για την ιστορία, εκτός του σκηνοθέτη Τάσου Νυχά, συμμετέχουν πάλι οι Ηλίας Σωτήρχος και μάλιστα στον ίδιο ρόλο, του «Στρατηγού», και ο Νίκος Νυχάς, δημιουργός των βίντεο.

In Memoriam

Από την παράσταση του 1995 έχουν «φύγει» από κοντά μας, εκτός από τη συγγραφέα Άλκη Ζέη και δύο μέλη, της Ομάδας του Ελληνικού Θεατρικού Εργαστηρίου, ο Γιώργος Γλυνός και ο Νίκος Παπαδημητρίου.

Ο Γιώργος Γλυνός σπούδασε οικονομικά στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΑΣΟΕΕ) και έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στην Τραπεζική και Νομισματική Οικονομική στο Πανεπιστήμιο Paris I Panthéon-Sorbonne. Δούλεψε στην Τράπεζα της Ελλάδας, στη Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία της Ελλάδος στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στο ΕΛΙΑΜΕΠ, σε γραφεία επιτρόπων, σε γραφεία πρωθυπουργών. Με δράση εναντίον της Χούντας και φυλακίσεις που ποτέ δεν ανέφερε ο ίδιος. Βαθιά δημοκράτης που τον «άκουγαν σαν μαθητούδια δεξιοί και αριστεροί, αναρχικοί και φιλελεύθεροι, χωρίς να τον διακόπτουν» αλλά και βαθιά καλλιτέχνης με ιδιαίτερο πάθος για τη μουσική και το πιάνο.

Στο *Ματία τον Α'* έπαιξε το ρόλο του «Υπουργού Οικονομικών», σαν ειρωνεία της τύχης μια και τα Οικονομικά έγιναν στη συνέχεια ένα άλλο μεγάλο πάθος του. Έφυγε στις 29/5/2013 σε ηλικία 64 ετών.

Ο Νίκος Παπαδημητρίου, που υπηρετούσε στη Βιβλιοθήκη του Μεταφραστικού Τμήματος της Επιτροπής συμμετείχε από την πρώτη στιγμή στην Ομάδα, παίζοντας, προτείνοντας, δίνοντας τη γνώμη του. Ανήσυχο πνεύμα, βαθύτατα μποέμ και με μεγάλη καλλιτεχνική ευαισθησία ασχολήθηκε με τη μουσική, το θέατρο και τη φωτογραφία. Αγκάλιασε από τους πρώτους τη δημιουργία της παιδικής μας σκηνής και συμμετείχε ως «Εφημεριδοπώλης» στο *Ματία τον Α'*. Στην πρώτη συνάντησή μας για το έργο με την Άλκη Ζέη, την πλησίασε δειλά και αμήχανα και της αποκάλυψε ότι ήταν στην κοιλιά της μάνας του όταν αυτή και η Άλκη Ζέη πεζοπορούσαν στο βουνό τις μέρες του εμφυλίου. Δυστυχώς δεν θυμάμαι το όνομά που της ανέφερε, θυμάμαι όμως την έντονη συγκίνηση της Άλκης Ζέη και τις μικρές σταγόνες που κύλησαν από τα μάτια και των δυο τους κατά τον θερμό εναγκαλισμό τους.

Ο Νίκος Παπαδημητρίου έφυγε από κοντά μας στις 25/5/2012, σε ηλικία 65 ετών.

